

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ПРЕДМЕТЕН ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

21 май 2011 г. – Вариант 2

УВАЖАЕМИ ЗРЕЛОСТНИЦИ,

Тестът съдържа **38 задачи** по предметен цикъл „Философия” и задача за философско есе. 38-те задачи са два вида:

- задачи с избираем отговор;
- задачи със свободен отговор.

Първите 30 задачи (от 1. до 30. включително) в теста са от затворен тип с четири възможни отговора, обозначени с главни букви от А до Г, от които само един е верен. Отговорите на тези задачи отбелязвайте с черен цвят на химикалката в **листа за отговори**, а не върху тестовата книжка. За да отбележите верния отговор, зачертайте със знака кръгчето с буквата на съответния отговор. Например:

(A) ~~(B)~~ (B) (Г)

Ако след това прецените, че първоначалният отговор не е верен и искате да го поправите, запълнете кръгчето с грешния отговор и зачертайте буквата на друг отговор, който приемате за верен. Например:

(A) ~~(B)~~ (Г)

За всяка задача трябва да е отбелязан не повече от един действителен отговор. Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е зачертана със знака .

Отговорите на задачите със свободен отговор (от 31. до 38. включително) се отбелязват в предоставения **свитък за свободните отговори**. Четете внимателно инструкциите! Срещу номера и главната буква на съответната задача/на съответното подусловие напишете верния отговор.

Философското есе напишете в **свитъка за свободните отговори** на предвиденото за това място.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Зигмунд Фройд е основоположник на школата на:

- А) логотерапията
- Б) гещалттерапията
- В) психоанализата
- Г) психодрамата

2. Каква е самооценката на човек, които смята, че има малко успехи и много претенции?

- А) ниска
- Б) висока
- В) реалистична
- Г) идеалистична

3. Според теорията на Лоурънс Колберг за моралното развитие на човека кой морален мотив е водещ в следната ситуация:

Пътник отстъпва място в превозното средство на млада майка, защото е заел специално обозначената седалка за майки с деца.

- А) страх от наказание
- Б) убеждения и принципи
- В) спазване на норми
- Г) стремеж към одобрение

4. Конформистът е човек, който:

- А) отстоява своята позиция
- Б) създава конфликти в групата
- В) следва общоприетите убеждения, като се отказва от своите
- Г) изразява активно своята индивидуалност

5. Кой родителски стил се отличава с висока степен на взискателност, силен контрол и силово налагане на волята на възрастния?

- А) авторитетен
- Б) опрощаващ
- В) небрежен
- Г) авторитарен

6. Кой от изброените фактори затруднява общуването?

- А) малък брой участници
- Б) еднородни по пол участници
- В) еднородни по възраст участници
- Г) йерархични отношения между участниците

7. Кое от изброените твърдения е вярно?

- А) Понятията имат само съдържание.
- Б) Понятията имат само обем.
- В) Понятията са истинни или неистинни.
- Г) Понятията имат както съдържание, така и обем.

8. Кой от изброените закони е логически?

- А) законът за запазване на енергията
- Б) Законът за закрила на детето
- В) законът за тъждеството
- Г) Законът за движение по пътищата

9. Кои от следните двойки съждения се намират в отношение на противоречивост?

- А) „Някои книги са интересни.“ – „Някои книги не са интересни.“
- Б) „Някои хора плащат данъци.“ – „Някои хора не плащат данъци.“
- В) „Всички пингвини са птици.“ – „Нито един пингвин не е птица.“
- Г) „Всички бозайници плуват.“ – „Някои бозайници не плуват.“

10. Ако е неистинно съждението „Някои бактерии са живи организми“, то съждението „Някои бактерии не са живи организми“ е:

- А) истинно
- Б) неистинно
- В) неопределено
- Г) както истинно, така и неистинно

11. Съждението „Утре ще е мрачно и дъждовно“ ще е истинно, когато:

- А) Утре е мрачно, но не е дъждовно.
- Б) Утре не е мрачно, но е дъждовно.
- В) Утре е мрачно и дъждовно.
- Г) Утре не е нито мрачно, нито дъждовно.

12. Умозаключението „Всички банки са финансови институции. БНБ е банка. Следователно БНБ е финансова институция.“ е:

- А) традуктивно
- Б) индуктивно
- В) дедуктивно
- Г) аналогия

13. Жан- Пол Сартр твърди:

- А) „Човек е осъден да бъде свободен“
- Б) „Човек се ражда свободен, но навсякъде е в окови“
- В) „Човек бива наказван за своите добродели“
- Г) „Човек всякога се учи от онзи, когото обича“

14. Измамата се характеризира като:

- А) благородна лъжа
- Б) ненавист
- В) лъжа, придружена с корист
- Г) нехайство

15. Аскетизмът е доктрина, в която се акцентира върху:

- А) ценността и запазването на собствения живот
- Б) свободата на моралното действие
- В) съгласието с колектива
- Г) телесното самоограничение в името на високи цели

16. Добродетелта е:

- А) общопризнато правило за мислене
- Б) реализирано добро
- В) правна норма
- Г) общовалиден модел на действие

17. Кое действие е изцяло въпрос на съвест, а не на задължение?

- А) спазването на работната дисциплина
- Б) плащането на данъци
- В) подчинението на органите на полицията
- Г) ограничението на личното потребление във време на общ недоимък

18. Коя от следните групи категории са само етически?

- А) съвършенство, благо, цел, фантазия
- Б) добродетел, зло, съвест, справедливост
- В) истина, интуиция, добро, справедливост
- Г) красиво, отговорност, страх, наказание

19. За кое философско учение е характерно отричането на всеобщите морални норми?

- А) идеализма на Платон
- Б) критицизма на Кант
- В) социалната теория на Маркс
- Г) учението на скептиците

20. Отношението между лице и вещь в правото се нарича:

- А) задължение
- Б) договор
- В) гражданство
- Г) собственост

21. Ограничаване на правата на човека е допустимо, когато:

- А) това е определено със закон
- Б) даденият човек не е запознат с тях
- В) така пожелае изпълнителната власт
- Г) такава е волята на Бога

22. Народното събрание на Република България се сформира вследствие на:

- А) местни избори
- Б) парламентарни избори
- В) президентски избори
- Г) общоевропейски избори

23. Конституцията е:

- А) основно човешко право
- Б) основен закон на държавата
- В) феномен на обществения живот
- Г) природен феномен

24. Всеобщата декларация за правата на човека е приета през:

- А) XVI век
- Б) XVIII век
- В) XIX век
- Г) XX век

25. За Платон идеите са:

- А) умопостигаеми, свръхсетивни, идеални същности
- Б) нагледни на съзнанието
- В) вещи от заобикалящия ни свят
- Г) инструменти на познанието

26. Един от първите философи, който използва критическия метод, е:

- А) Сократ
- Б) Талес
- В) Анаксимен
- Г) Анаксагор

27. Кое от изброените понятия НЕ се изследва от философията:

- А) истина
- Б) теорема
- В) субстанция
- Г) познание

28. За кой философ съмнението като метод е и начало на философията:

- А) Кант
- Б) Лок
- В) Декарт
- Г) Хюм

29. Максимата, че философията е слугиня на теологията, е характерна за:

- А) Античността
- Б) Средновековието
- В) Новото време
- Г) Съвременността

30. Кое знание се определя като „емпирично” в гносеологията:

- А) знание, основано на интуицията
- Б) знание, основано на вярата
- В) знание, основано на опита
- Г) знание, основано на въображението

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. В свитъка за свободни отговори запишете кой философ се смята за автор на фразата „Аз знам, че нищо не знам” и епохата, в която е живял.

32. Свържете типовете държавно управление със съответното им определение, като изпишете цифра и съответната буква.

1. плутокрация	а) управление на мнозинството
2. аристокрация	б) управление на богатите
3. монархия	в) управление на знатните по род
4. демокрация	г) управление на един човек

33. Разгледайте понятията:

- (1) *цигулка*
- (2) *струнен инструмент*

- А) Напишете кое от двете понятия е вид и кое род.
- Б) Напишете истинно частноутвърдително съждение, в което да участват двете понятия.

34. Опишете конкретна ситуация, при която конфликт между две страни е разрешен чрез налагане. Аргументирайте се защо смятате, че посоченият от Вас пример е „налагане”.

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

„Но общественият ред е свещено право, което служи за основа на всички останали. Това право обаче не идва от природата; значи то почива на споразумения.

Да се намери форма на съдружие, която да защитава и да закриля с цялата обща сила личността и имота на всеки член на съдружието и чрез която преди това се обединява с всички, но слуша себе си и остава свободен, както преди. Този е основният проблем, който общественият договор разрешава.

Нещо повече –...съюзът е толкова съвършен, колкото изобщо може да бъде, и нито един член на съдружието няма какво повече да иска; защото, ако частните лица запазеха някакви права, при липсата на едно общо висшестоящо лице, което да отсъжда между тях и другите, всеки би бил в известно отношение сам на себе си съдия и скоро би започнал да се домогва до това право във всяко отношение – тогава природното състояние би продължило и съдружието неизбежно би станало тиранично или излишно. Най-после, тъй като всеки дава себе си на всички, той не се дава никому; и понеже всеки ще има върху всеки друг член на съдружието същото право, което сам му е отстъпил над себе си, всеки печели равностойността на всичко, което губи, и повече сила, за да запази онова, което има.

Така че очистим ли общественото съглашение от онова, което не е негова същност, ще видим, че то се свежда до следното. Всеки един от нас влага в съдружието своята личност и цялата си мощ под върховното ръководство на общата воля; и всички ние като цяло възприемаме всеки член като неделима част от цялото.

По силата на обществения договор човек губи своята природна свобода и неограниченото право над всичко, което го блазни, и което може да постигне; срещу това той печели гражданска свобода и собственост над всичко, което притежава.”

Жан-Жак Русо

35. В свитъка за свободни отговори запишете какво печели човек, отказвайки се от природната си свобода и неограниченото право над всичко, което желае?

36. Кой е основният проблем, който разрешава общественият договор?

37. Подберете три ключови понятия от текста и ги дефинирайте.

38. Дайте пример за поне едно алтернативно разбиране на естественото състояние на човека, като го характеризирате кратко.

В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените фрагменти!

1. „За всяко нещо има само една истина и който я открие, знае за него толкова, колкото може да се знае”.

Рене Декарт

2. „Какво е човекът във Вселената? Нищо в сравнение с безкрайното, всичко в сравнение с нищото, средина между всичко и нищо”.

Блез Паскал

3. „По-добре под властта на закона, отколкото под тази на индивида”.

Аристотел